

ТОҶИТ ҚОЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Ахтарган топар

«БИР МАШИНА ЯРАТАЙКИ...»

Жуда кичиклигидан Акромжон вақт топди дегунча холироқ бир жойга ўтириб олиб алланималар билан машғул бўларди. Қизиги шунда эдики, унинг асбоб — анжомлари каттагина қути тула темир-терсақ бўлиб, улар орасида ўртоқлари синдириб отиб юборган уйинчоқ машина булакларидан тортиб «Ўзингиз ясаб кулинг» магазинидан сотиб олинган буюмларгача бор эди.

Унинг бу хатти-ҳаракатлари сири орадан бир икки йил ўтгач, яъни туман болалар техника ижодиёти марказига қатнай бошлаганида ошқор бўлди. У ижодий марказда ўз устозларидан турли йул-йуриқлар билимларидан баҳраманд булар экан уйларди: «Шундай машина ихтиро этайки, у арзимаган деталларини алмаштириш натижасида ҳам эксин, ҳам ишлов берсин, ҳам ўғитласин, ҳам йигсин, хуллас ўзи арзону, бажарадиган иши қимматли бўлсин».

Янги бороналаш трактори модели, ернинг шурини ювиш вақтида сизот сувларини оқиб тушишига мўлжалланган зовурларни қазийдиган ускуна моделлари унинг тинимсиз излашилари маҳсули сифатида юзага келди.

Наманган вилояти, Наманган туманидаги 23-мактабнинг 10-синф ўқувчиси Акромжон Жўраев ҳаётида яқинда унутилмас воқеа юз берди. У ихтиро этган янги карам йиғиш комбайни модели устозлари томонидан юқори баҳоланди.

Акромжоннинг орзуси келгусида қишлоқ хужалик машиналарини яратиш муҳандиси бўлиши.

Т. АХМЕДОВА.

Суратда: Акромжон Жўраев ўзининг янги комбайни модели билан.

Р. Альбеков олган сурат.

«БОЛАЛАР» БОЛАЛАРНИНГ ДАСТЁРИ

Исमत ака Носиров Жиззах вилояти еш техниклар ижодиёти марказига илк бор қадам қўйган кезларида миттигина болакай эди. Ундаги техникага бўлган қизиқиш ва ҳавасни пайқаган устозлари автоконструкторлик тугарагига аъзо қилиб олишди. Шундан бери Исमत ака тугарак машғулотларига зур иштиёқ билан мунтазам қатнай бошлади.

Инсон бирор касбга меҳр қўймасин экан. Қўйдими, уни эгаллаш йулидаги ҳар қандай машаққат ва қийинчиликлар ҳам кузига кўринмас экан. 5 йилдирки, автоконструкторлик тугарагига раҳбарлик қилиб келади. Устозларидан ниманики урганган бўлса, барибарини 19 нафар шогирдларига уртатишга интилади...

Сиз мана бу суратдаги митти машинани бирон бир заводда ишлаб чиқарилган, деб уйлаётгандирсиз. Йук, янглишдингиз. Бу машинани Исमत ака ўзининг умидли шогирдлари билан биргаликда ясаган. Уни ясаш учун зарур бўлган деталларни эскириб, яроқсиз ҳолатга келиб қолган автомобиллардан олишган. Митти машиначанинг номи ҳам бор, «Болалар». Қуриб турганингиздек, «Болалар» болаларнинг беминнат ёрдамчисига айланиб қолган. Тугаракнинг Жавлон Эгамбердиев, Шукур Ҳазратқулов, Акбар Носиров, Зафар Зухуров сингари фаол қатнашчилари соатига 90 километр йул босадиган мит-

ти машинани бемалол бошқара оладилар.

Бундан ташқари улар мотоцикллар, фермер хужаликлари учун кичик ҳажмдаги тракторлар, аёллар ҳамда спорт учун мўлжалланган машиналар ҳам ясаган. Яқинда соатига 50 километр йул босадиган, 300-400 килограмм оғирликдаги юкни «қурдим демайдиған» янги мотоцикл ясади. Унга «Талбиркор» деб ном ҳам қўйишди. Шуниси қувонарлики, болалар ясаган машина ва тракторларга харидорлар ҳам топиляпти. Болалар ўзлари ясаган митти машинани 3 минг сумга сотишганда, қилган меҳнатларининг зое кетмаганлигидан, қимларгадир нафи тегаётганидан беҳад севиниб кетишди. Тушган пулларга эса яна янги машиналар ясаш учун зарур бўлган асбоб-ускуналар, моторлар сотиб олишди.

Техникага меҳр қўйган, яратувчанлик, изланувчанлик ишқи билан ёнаётган бу болалар учун зарур шарт-шароитлар, имкониятлар яратиб бераётган вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи Бахтиёр ака Шариповдан болалар ҳам, уларнинг устози Исमत ака ҳам беҳад миннатдор.

Суратда: Исमत ака ҳамда шогирдлари ўзлари ясаган митти машина. Йулларнинг равон бўлсин, «Болалар!»

Р. АЛЬБЕКОВ суратга туширган.

Ҳозир шароитда раҳбар ҳодимлар йиғини ва жамоатчилик вакилларининг сиёсий, маданий, маънавий ва профессионал тайёргарлигини ҳамда уларни қайта тайёрлашни тубдан яхшилаш, шунингдек илмий тадқиқотларни мувофиқлаштириш зарур бўлиб қолди. Шу мақсадларда Президентимиз фармони билан Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида Давлат ва ижтимоий қурилиш академиясини ташкил этилди. У янги давр талабаларидан келиб чиқадиган масалаларни ҳал этишга хизмат қилади.

Мурод Шарифхўжаевич Шарифхўжаев Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва ижтимоий қурилиш академиясининг ректори этиб тайинланди.

Ер юзидаги жамийки тинчликсевар инсоният ҳар қандай урушларга қарши. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Нью-Йоркдаги қароргоҳида ядровий қурол-яроғларни тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома муддатини узайтиришга бағишланган конференциянинг иш бошлагани бунинг далилидир. Жаҳондаги 172 мамлакат имзолаган бу ҳужжатни муддатсиз узайтириш мўлжалланмоқда.

Маълумки, транспорт воситалари ичида энг экологик тоза транспорт бу троллейбусдир. 16 километрлик троллейбус линияси Наманганни Тўрағўрғон билан боғлайдиган бўлди. Бу йуналишда электр транспорти қатновини Мустақиллик кунининг тўрт йиллигига ча йулга қўйиш мўлжалланган.

Бундан буён ҳар йили май ойининг учинчи шанбасида хассос шоир Бобораҳим Машраб хотираси нишонланади. Вилоят ҳокими томонидан шундай қарор қабул қилинди. Бу кун Машраб боғида унинг шеърлари янграйди, меҳр-шавқат ва хайрия белгиси остида ўтади. Шу куни Наманганда аънаанага айланган гул байрами бошланади.

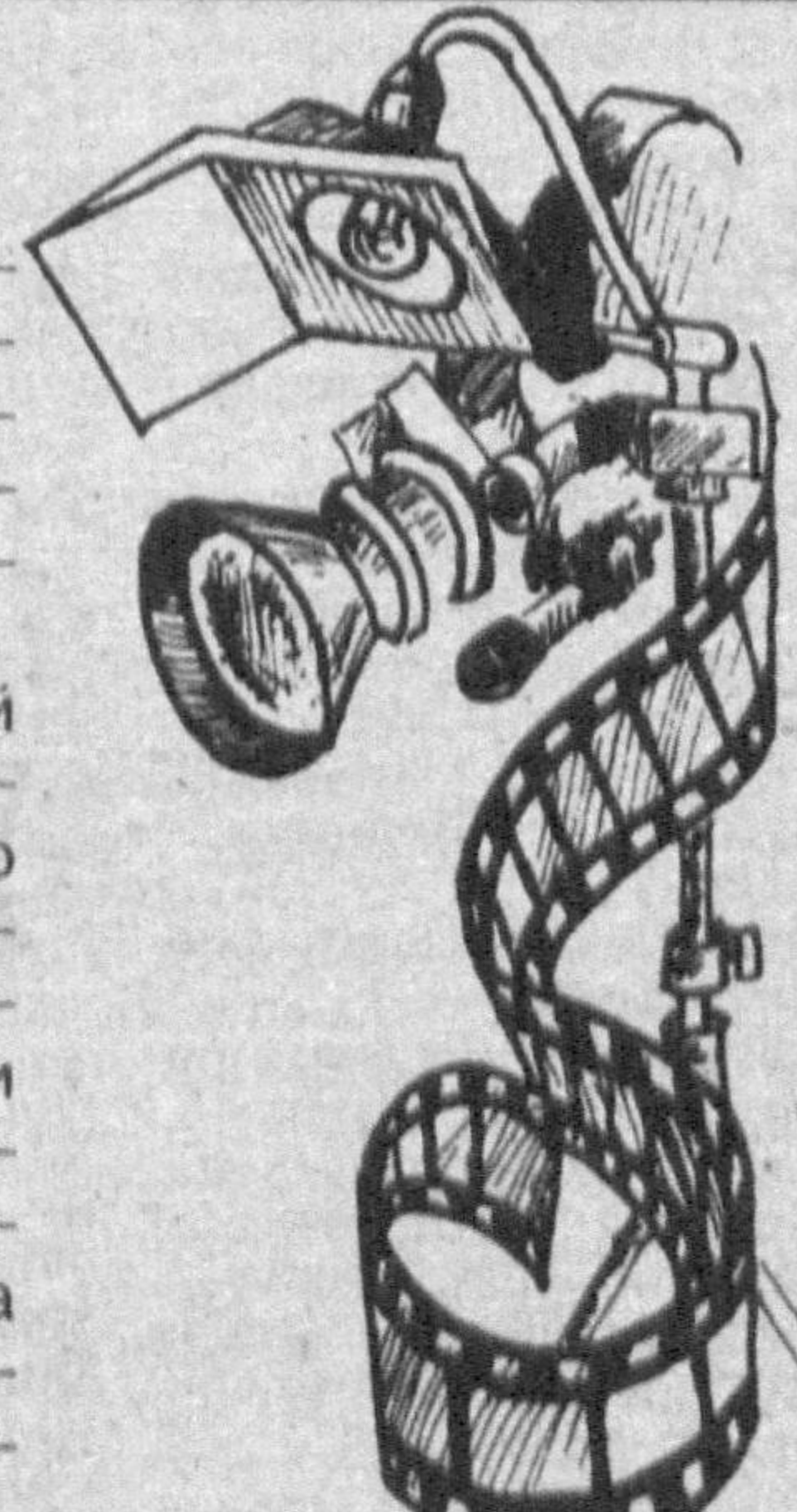
ЁШ КИНО — ФОТО ҲАВАСКОРЛАРИ

Яқинда республика ўқитувчилар уйида республика техник ижодиёти маркази томонидан «Ёш кино-фото ҳаваскорлар» фестивали бўлиб ўтди. 3 кун давом этган фестивалда республикамизнинг турли вилоятларидан, шунингдек, Қозоғистон Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистон республикаларидан келган ўқувчилар ўз кино ва фото кўргазмалари билан иштирок этдилар. Анжуман иштирокчилари тест синовларидан ўтишди, ўзлари тайёрлаб келган ишларидан кўргазмалар ташкил қилиб, ҳакамлар хайъати ҳамда тенгдошлари ҳукмига ҳавола этишди. Голибларни аниқлашда ёш ҳаваскорлар томонидан олинган фото

таълими Вазирлиги, «Самандар» Ўзбекистон — Ҳиндистон қўшма корхонаси, Ўзбекистон Республикаси «Киноҳаваскорлар жамияти, ҳамда «Тараққиёт» илмий-техник ассоциацияси хомийлик қилдилар.

Қизиқарли ва таассуротларга бой бўлган фестивал якунланиб, голиблар аниқланди. Фото ҳаваскорлар мусобақаси бўйича Самарқанд вилояти вакиллари биринчи, тошкентликлар иккинчи, Бухоро вилояти учинчи, сирдарёлик ўқувчилар 4-уринни қўлга киритган бўлсалар, кино ҳаваскорлар мусобақаси бўйича биринчилик бухоролик фото ҳаваскорларга насиб этди. Иккинчи уринни хоразмлик ўқувчилар қўлга киритишди. 3-ва 4-уринларни эса Тошкент шаҳри ҳамда Андижон вилояти вакиллари ўзаро бўлишиб олишди. Совринли уринлар соҳиблари хомийлар томонидан ҳозирланган қимматбаҳо совғалар, Халқ таълими вазирлигининг Фахрий ёрликлари билан мукофотландилар.

ҳамда кино лавҳаларнинг сифатига, маъносига, кўтарилган муаммоларнинг долзарблигига алоҳида эътиборни қаратдилар. Ёшларимиз орасидан кино ва фото иштиёқмандларини излаб топиш, уларни бир ерга жамлаб, ўзаро фикр алмашишлари, бир-бирларининг иш тажрибалари билан танишишлари учун зарур шарт-шароитлар яратиш, мақсадида уюштирилган анжуманга Ўзбекистон Республикаси Халқ

Сайриддин ХОЛОВ.

Республика ёш шахматчиларининг III анъанавий мусобақаси нисбатан етди

МУТЛАҚ ГОЛИБ — РУСТАМЖОН

1995 йилнинг 10 апрели. Тошкент шаҳар болалар ва ўсмирлар ижодиёт маркази. Шу куни бу ерда республика ёш шахматчиларининг III анъанавий мусобақаси бошланган эди. Бу спорт беллашувида республикамизнинг барча вилоятлари, Қорақалпоғистон ҳамда Тошкент шаҳридан келган 14 та ёш шахматчилар командалари қатнашишди.

Республика тоифасидаги ҳакам Лариса Сергеевна Пинчук раҳбарлигида саккиз кун давом этган куч синашиш энг кучли ёш шахмат усталарини аниқлаб олиш имконини берди.

Умумий команда ҳисобида Тошкент шаҳри командаси аъзолари 44,5 очко туплашиб, 1 — ўрин соҳиблари бўлишди.

40,5 очкога эга бўлган Самарқанд вилояти командаси 2-ўринни ва 29 очко йиғишган Тошкент вилояти иш-

тирокчилари эса 3-ўринни банд қилишди.

Спорт устаси, Ўзбекистон ва Осиё ёш шахматчилари чемпиони

ўсмирлар ўртасида ўтказилган жаҳон мусобақасининг бронза медали эгаси, Тошкент шаҳридаги 90-мактабнинг 11-синф ўқувчиси Рустам Қосимжонов 8 ўйиндан 8 очко жамғариб, чемпионатнинг мутлақ голиби бўлди.

Тошкент вилояти командасидан Александр Манов, самарқандлик Иброҳим Ҳамроқулов, тошкентлик Алишер Бобоевлар 7,5 очколари билан совриндорлар қаторидан ўрин олишди. Қизлар ўртасидаги мусобақада эса самарқандлик Ирода Ҳамроқулова биринчи, тошкентлик Елена Ловукшина иккинчи ўринни эгаллашди.

Беллашув ниҳоясида «Сардор» ҳиссдорлик жамияти, болалар ва ўсмирлар ижодиёт маркази ва Халқ таълими вазирлиги томонидан тақдим этилган фахрий ёрлиқлар ва эсдалик совғалари барчани хушнуд этди.

Пўлат АЛИМОВ,
Суратда: Рустам Қосимжонов.
Сураткаш: Р. Альбеков.

Қадрли болалар! Сизу биз қувноқ ва мазмундор шеърларини мароқ билан севиб мутолаа қиладиган шоиримиз Обид Расул (Расулов) нинг асл касби ўқитувчилик. Шундай бўлса-да шеърлар машқ қилишни қанда қилмайдилар. 50 йил давомида Тошкент вилоятининг қатор туманларида ўқувчиларга билим бериб келган устознинг, камтарона меҳнатлари муносиб қадрини топган. Бир қанча унвон ва медаллар соҳиб бўлганлар.

Муррабийлик фаолиятлари билан ижод доимо ҳамнафас бўлди. Сиз болажонларга атаб «Қувноқ болалар», «Олмазор», «Кук чакмонли йигитча», «Асал амаки», «Чашма», «Садаф тишли паҳлавон», «Келинг бизнинг полизга» каби кўплаб китоблар ёздилар. Эндиликда фарзандлари, набиралари ардоғида қариллик гаштини сураётдилар. Қуйида отахон шоиримиз шеърларидан намуналар ўқийсиз.

МУРАББИЯ

(Меҳнат фахрийси Хумайра ая Аббасовага)
Дили пок, меҳрибон, тугри суз доно,
Касбдош аямиз нечоғлик камтар.
Билим бустонида булса муаммо,
Ечим йўлларини ошқора айтар.

Илм илдиз ёйган она Ватанда,
Яшаймиз теппа-тенг, хуққимиз бир.
Халоллик, ҳақиқат бор экан танда
Мушкул жабҳаларда керакдир сабр.

Эртанги ёш авлод тийрак ва соғлом,
Билимдон булсин деб тер тукмоқдасиз.
Уларга шарқона айтиб суз — калом,
Дустлик сирларини ўргатмоқдасиз.

Давроннинг шуъладор ёрқин йулида
Шукроналик билан бергансиз таълим.
Авлодлар онгида, дили кўнглида,
Узоқ йиллар борсиз, азиз муаллим.

МАСНАВИЙЛАР

Сабр — тоқат билан юри толсанг иш,
Шаънингга ёғилар хурмат ва олқиш.

Меҳнатсиз ҳаётга булсанг маҳлиб,
Сенинг чорбоғингда кукармас гиёҳ.

Такаббурлик бир кун бузиб қонингни
Пасайтирар обру — шараф-шонингни.

Нияти нопоклар айбингни излар
Ҳақгўй кимсаларга сени гиж-гижлар.

Обид РАСУЛ.

«Томоша» болалар этнографик театр-студиясини барчангиз яхши биласиз, унинг аъзолари ижросидаги мароқли куй ва қўшиқларни ҳам бажонидил тинглайсиз. Қўшиққа журузов бўлиб, хиргойи ҳам қилиб юрасиз. Лекин, сеvimли гуруҳингизнинг қандай ташкил қилинганлиги, ҳозирги кундаги фаолиятини биласизми?

Дастлаб Тошкент шаҳрининг Юнус Обод туманидаги 26-сонли musiқа мактаби қошида ташкил топган «Томоша» гуруҳи 1988 йилдан буён узига хос йуриги, ҳамда ранг-баранг, бетакрор дастури билан болалар ҳамда катталар қалбида хавас уйғотиб келмоқда.

Кейинчалик Республика болалар жамғармаси қошида, ниҳоят 1993 йилдан буён «Туркистон» саройи қошида фаолият кўрсатиб келмоқда. Республикада биринчилардан бўлиб халқ оғзаки ижодиётига таянган ҳолда камолот сари интилаётганлиги сабабли ҳам тез орада болаларнинг сеvimли гуруҳига айланиб қолди. Айниқса, унинг яксахон қўшиқчиларидан бири Иродахон Йўлдошева ижросидаги «Нон», «Томошага келинлар», «Айлан-сино-айлансин», «Ўзбекистон байроғи» каби қўшиқларни на-

фақат болалар, балки катталар ҳам мароқ билан тинглашади.

— Ўзбек халқининг бой маданий меросини, жумладан миллий халқ ижодиётини ўрганган ва уни ардоқлаган инсонларни мен маданиятли кишилар деб биламан, дейди гуруҳнинг бадиий раҳбари Нодира Қурбонова. — Чунки келажакимиз эгалари булмиш ёш авлодни билимли, маданиятли, ҳар томонлама мукамал инсонлар қилиб тарбиялашда аждодларимиз, доно алломаларимиз бисотларини чуқур, син-

Яна шу йили Голландияда «Табиятни қутқарамиз» пиори остида бўлиб ўтган халқаро фестивалда ҳам мустақил Ўзбекистон номидан қатнашиб, халқимиз санъатини, маҳорат ва истеъдодларини жаҳонга куз-куз қилиб қайтдилар.

«Томоша» гуруҳининг энг ёш иштирокчиси Анвар Усмонов Голландияга сафар таассуротларини хотирлаб, шундай дейди: Голландиянинг Остервин шаҳри кучаларини қадимий фойтуларда кезиб, шўх ялла ва лапарларимизни завқу ша-

этиди.

1994 йилда Самарқандда бўлиб ўтган Муҳаммад Тарағай-Мирзо Улугбек таваллудининг 600 йиллигига бағишланган тантаналарда Мирзо Улугбекнинг дунёга келиши ҳамда бешиқда алла тинглаб ётган онлари тимсолини яратиб «Томоша» гуруҳи зиммасига юклатилган эди. Бу шарафли вазифани ҳам режиссёр Баҳодир ака Йўлдошевнинг маслаҳат ва йўл-йўриқларига таянган ҳолда мохирона уйдлашди. Кичкина Улугбекни бешиқидан ечиб отаси қулига тутқазашаяпти. Болалар эса қўшиқ куйлашаяпти:

Таки-таки гаввора,
Душманлари оввора.
Аллодир, баллодир-
Бало, қазо нари тур.

Болаларимизга олам-олам қувонч улашайтган, уларнинг эстетик диди ва маданий савиясини ривожлантиришга муносиб улуш қўшиб келайтган «Томоша» гуруҳи аъзоларига, уларнинг устози Нодирахон Қурбоновага гайрат ва пижонатлар тилаб қоламиз. Қўшиқларингиз ҳамиша ҳамроҳингиз булсин!

Озод КАРИМОВ.

«ТОМОША»НИНГ ТОМОШАЛАРИ

чиклаб урганиш, таълим ва тарбия мактаби эканлигини унутмаслигимиз лозим. Гуруҳимизнинг «Шарқ Баҳори» деб номланган дастури ўзбек миллий оммавий айтишувлари асосида яратилган. Гуруҳимиз ушбу дастури билан 1990 йилда Туркманистон Республикасининг маркази Ашгабат шаҳрида бўлиб ўтган фестивалда иштирок этиб, барчанинг дилига сурур бахш этолгани ҳаммамизни қувонтиради, албатта. 1991 йилда Москвада бўлиб ўтган «Болалар уйнайдиган театр» номли халқаро болалар фестивалида ҳам муваффақиятли иштирок этдилар.

вқ билан куйлаганимизда, ҳар бир хонадондан одамлар чиқиб бизларни олқишлашди, охангимизга журбулиб, рақсга ҳам тушиб кетишгани хали-хануз ёдимда. Сунгра гуруҳ аъзолари 1992 йилда Туркиянинг Анталия шаҳрида бўлиб ўтган халқаро фестивалдаги иштироклари ҳақида ҳам тўлқинланиб гапириб бердилар. Улар ижросидаги халқимизнинг тоза орзу умидлари, армонлари уз аксини топган халқ оғзаки ижодиёти асосида қайта яратилган, янги умр бахшида этилган куй-қўшиқ, рақс ва яллалар мажмуи барча-барчани узига ром

Ўқитувчимизга айтиб кўй. Дадам навбатдаги тижорат сафаридан келдилар. 3-4 кун бозорга бўлман, мактабда эмас.

Рассом хандаси

Тошпулат ЎСАРОВ.

Энзимфа —
омида
саломатини,
бонбар
бонбар,
норин
оқовинини,
муғабро
оқини
ва мазр
кафас,
додини
нифқини
либоси
Сўфқини
зўлини

Муассислар: ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ
ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ,
ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ
МАТЕБУОТ ҚЎМИТАСИ.

Бош муҳаррир
Умида АБДУАЗИМОВА

Таҳрир хайъати:
Наримон ОРИФЖОНОВ,
Феруза ЖАЛИЛОВА,
Раҳима ШОМАНСУРОВА,
Марат ШАФИЕВ,
Сайриддин ХОЛОВ (масъул котиб)

Газета ҳафтанинг сешанба куни чиқади.
Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин
учқуни» номи билан чиқа бошлаган.
Рўйхатдан утиш тартиби № 000137
Манзилмиз: 700083, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кучаси, 32-уй.
Телефон: 33-44-25

IBM компьютерида терилди ва
саҳифаланди. Оффсет усулида босилди.
Ҳажми — 1 босма табоқ
Буқортма — Г-0157
11.000 нусхала босилди.
Қоғоз бичими — А-3.
Босишга топшириш вақти 19.00
Топширилди — 18.30